

Література:

1. Коритний О.Г. Особливості аграрної політики ЄС: можливості для України. *Науковий вісник Полісся*. 2020. № 2(21). С. 52-56.
2. The EU explained: Agriculture. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2017. 16 p.
3. Старікова Л. Спільна аграрна політика ЄС і завдання України в контексті євроінтеграції (план наближення політик і гармонізації законодавства). Київ, 2022. 32 с.
4. Еволюція Спільної Аграрної Політики ЄС: Наслідки для України. Київ, 2015. URL: http://www.ier.com.ua/files/publications/Policy_papers/German_advisory_group/2005/U2_ukr.pdf (дата звернення: 03.03.2025).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-490-3-56>

РОЗВИТОК МЕТАЛУРГІЙНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ У ВОЄННІ ЧАСИ

Кравець Д. Д.

доктор філософії,

викладач кафедри економіки і міжнародних економічних відносин

Міжнародний гуманітарний університет

м. Одеса, Україна

Дата 24 лютого 2022 року, стала для кожного українця своєрідним моментом, коли час зупинився і життя повністю змінилося. Після повномасштабного вторгнення Росії на територію України, в країні було запроваджено воєнний стан. Цей крок дозволив уряду вжити низку надзвичайних заходів, спрямованих на забезпечення обороноздатності та підтримку функціонування економіки в умовах війни. Серед основних наслідків запровадження воєнного стану стали тимчасові обмеження громадянських і політичних прав, а також введення командного управління в окремих сферах економіки.

Однак, незважаючи на надзвичайні умови, уряд зберіг домінуючу роль приватного сектора та ринкових механізмів у більшості галузей економіки. Повноваження, пов'язані з війною, використовувалися обмежено та вибірково.

Зокрема, були впроваджені обмеження на конвертованість гривні та операції з іноземною валютою, що дозволило стабілізувати фінансову систему в умовах підвищеної невизначеності. Також уряд вжив заходів у енергетичному та транспортному секторах, щоб забезпечити їхню функціональність та запобігти можливим кризам. Ці дії були спрямовані на балансування між необхідністю підтримки економічної стабільності та

забезпеченням потреб армії та населення в умовах війни. Збереження ролі приватного сектора дозволило уникнути повного державного контролю над економікою, що могло б призвести до додаткових труднощів у довгостроковій перспективі.

Перший рік повномасштабного вторгнення спричинив катастрофічні соціально-економічні наслідки для країни. Цей період характеризувався масштабними руйнуваннями, людськими жертвами та глибокою дестабілізацією економіки та соціальної сфери. Основні наслідки включають:

По-перше, руйнування виробничого капіталу та інфраструктури. Війна завдала значної шкоди промисловості, сільському господарству, енергетичній та транспортній інфраструктурі. Знищені підприємства, мости, дороги, електростанції та інші об'єкти, що призвело до зупинки багатьох виробничих процесів та зменшення економічного потенціалу країни.

По-друге, людські жертви та соціальні втрати. Війна забрала життя тисяч українців, спричинила травми та психологічні травми мільйонів. Багато сімей втратили годувальників, що поглибило соціальну кризу.

По-третє, масова міграція та внутрішньо переміщені особи. Близько 13,5 мільйонів осіб були змушені покинути свої домівки. З них понад 7 мільйонів виїхали за кордон, ставши біженцями, а решта перемістилися в безпечні регіони України [1].

Всі ці події створили тиск на соціальну інфраструктуру та ринок праці в тимчасово безпечних областях. Спостерігається значний економічний спад, підвищення рівня бідності, певні фінансові труднощі, енергетичні кризи. Національна економіка зазнала значного удару, втративши 29,2% реального ВВП за перший рік війни. Це було обумовлено руйнуванням інфраструктури, зупинкою підприємств, втратою контрольованих територій та порушенням логістичних ланцюгів [1].

Війна призвела до різкого зниження доходів населення та підприємств. Більше 7 мільйонів осіб опинилися за межею бідності, а загальний рівень бідності в країні сягнув 24%. Це було обумовлено втратою робочих місць, зниженням купівельної спроможності та зменшенням обсягів заощаджень [1].

Багато українців втратили доступ до стабільного доходу, а підприємства стикнулися зі зниженням попиту та ускладненням ведення бізнесу. Це призвело до зменшення інвестицій та загального економічного спаду. Російські атаки на енергетичну інфраструктуру восени та взимку 2022 року призвели до масштабних відключень електроенергії, що додатково ускладнило життя населення та роботу підприємств.

Уряд України, міжнародні організації та партнери країни надали значну фінансову та гуманітарну допомогу для пом'якшення наслідків війни. Однак відновлення економіки та соціальної сфери вимагатиме тривалого часу, значних інвестицій та зусиль.

У січні 2024 року металургійна галузь України продемонструвала змішані результати, що відображають як певне відновлення, так і тривалий вплив наслідків повномасштабного вторгнення Росії. Основні тенденції та дані виглядають наступним чином [2]:

1. Виробництво сталі в січні 2024 року склало 555 тис. тонн, що на 0,3% менше порівняно з попереднім місяцем. Незважаючи на незначне зниження, цей показник у 1,5-2 рази вищий, ніж у січні 2023 року. Однак обсяги виробництва залишаються втричі нижчими порівняно з 2021 р.

2. Виплавка чавуну збільшилася на 4,5%, порівняно з попереднім періодом. Це свідчить про певне відновлення виробничих потужностей у цій сфері.

3. Випуск прокату скоротився на 10,9%, у порівнянні з попередніми місяцями. Це може бути пов'язано зі зниженням попиту або труднощами у логістиці та збуту.

4. Завдяки реалізації державних проєктів, споживання сталі в Україні збільшилося на 20%. Це свідчить про активізацію внутрішнього ринку, зокрема в будівництві та інфраструктурних проєктах.

5. У 2023 році заготівля металевого брухту зросла на 28% більше, ніж у попередньому році. Поставки брухту на металургійні підприємства також збільшилися на 15%. Це свідчить про активізацію внутрішнього ринку сировини для металургії.

Учасники ринку очікують збереження позитивних темпів зростання у 2025 році. Однак навіть за умови зростання обсяги виробництва не досягнуть показників 2021 року через руйнування інфраструктури, втрату частини виробничих потужностей та загальну дестабілізацію економіки.

Ми виявили основні фактори, які на нашу думку впливають на досліджувану галузь:

- Відновлення внутрішнього попиту (державні проєкти та відбудова інфраструктури стимулюють споживання сталі).

- Обмежений експорт (через блокаду морських портів та ускладнення логістики експорт металургійної продукції залишається обмеженим).

- Дефіцит енергії (атаки на енергетичну інфраструктуру створили додаткові труднощі для роботи металургійних підприємств).

- Мобілізація та дефіцит праці (часткова мобілізація працівників у металургійній галузі також впливає на виробничі процеси).

Металургійна галузь України поступово відновлюється після шоків 2022 року, проте її повне відновлення до довоєнних обсягів вимагатиме значного часу, інвестицій та сприятливих умов, зокрема стабілізації енергетичної системи та відновлення експортних можливостей. Перші кроки до підготовки відбудови України – це не лише технічні заходи, але й глибокі системні зміни, які визначають майбутнє країни.

Література:

1. Boyarchuk D., Dabrowski M. The Ukrainian war economy. BRUEGEL. 2023. URL: <https://www.bruegel.org/working-paper/ukrainian-war-economy> (дата звернення: 04.03.2025)
2. Богдан Т. Фінансово-економічні наслідки війни. LB.UA. 2023. URL: https://lb.ua/blog/tetiana_bohdan/550614_finansovoeconomichni_naslidki.html (дата звернення: 04.03.2025)

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-490-3-57>

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖГРОМАДІВСЬКОЇ СПІВПРАЦІ, СПРЯМОВАНОЇ НА ПІСЛЯВОЄННУ ВІДБУДОВУ

Краєвська Г. О.

кандидат економічних наук,

провідний науковий співробітник

Інститут демографії та проблем якості життя

Національної академії наук України

м. Київ, Україна

З метою встановлення прозорих й зрозумілих умов для участі різних зацікавлених сторін у процесі відновлення громад потрібно створити ефективний механізм координації та управління процесом відновлення, заснований на системній взаємодії через відповідні канали та координаційні структури. Уряд може також надати чіткі рекомендації щодо протоколів, визначення ролей, відповідальності та повноважень партнерів. У реалізації проєктів із відновлення національні та місцеві органи влади здатні посилити міжгромадівську співпрацю завдяки активній взаємодії з неурядовими організаціями, приватним сектором і міжнародними партнерами з розвитку. Для формалізації такої співпраці можуть використовуватися різні інструменти, зокрема офіційні домовленості, угоди чи спеціально створені платформи. Також можливо розширення існуючих програм, наприклад, шляхом збільшення територіального охоплення чи кількості об'єктів, що сприятиме максимальному використанню вже наявних ресурсів та оперативному впровадженню заходів на етапах раннього відновлення [1].

Міжгромадівська співпраця повинна сприяти підвищенню ефективності управління, його професійного розвитку та модернізації системи державного управління відповідно до європейських стандартів. Важливе